NN 77/2020 (3.7.2020.), Uredba o razinama onečišćujućih tvari u zraku

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

1465

Na temelju članka 20. Zakona o zaštiti zraka (»Narodne novine«, broj 127/19), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 2. srpnja 2020. donijela

UREDBU

O RAZINAMA ONEČIŠĆUJUĆIH TVARI U ZRAKU

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(1) Ovom se Uredbom propisuju granične vrijednosti (GV) i ciljne vrijednosti (CV) za pojedine onečišćujuće tvari u zraku, dugoročni ciljevi i ciljne vrijednosti za prizemni ozon u zraku, te ovisno o svojstvima onečišćujuće tvari, propisuju se gornji i donji pragovi procjene, ciljne vrijednosti, pokazatelj prosječne izloženosti za lebdeće čestice $PM_{2,5}$, ciljano smanjenje izloženosti na nacionalnoj razini, koncentracija izloženosti, kritične razine, prag upozorenja, prag obavješćivanja i posebne mjere zaštite zdravlja ljudi koje se pri njihovoj pojavi poduzimaju te rokovi za postupno smanjivanje granica tolerancije i za postizanje ciljnih vrijednosti za prizemni ozon.

(2) Ovom se Uredbom propisuju i granične vrijednosti (GV) za zaštitu zdravlja ljudi, kvalitetu življenja (dodijavanje mirisom), zaštitu vegetacije i ekosustava, raspodjela i broj mjernih mjesta na kojima se temelji pokazatelj prosječne izloženosti za lebdeće čestice $PM_{2,5}$ i koji na odgovarajući način odražava opću izloženost stanovništva.

Članak 2.

Ovom Uredbom u hrvatsko zakonodavstvo preuzimaju se sljedeći akti Europske unije:

– Direktiva 2008/50/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. svibnja 2008. o kvaliteti zraka i čistijem zraku za Europu (SL L 152, 11. 6. 2008.)

– Direktiva 2004/107/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. prosinca 2004. koja se odnosi na arsen, kadmij, živu, nikal i policikličke aromatske ugljikovodike u zraku (SL L 23, 26. 1. 2005.)

– Direktiva Komisije (EU) 2015/1480 od 28. kolovoza 2015. o izmjeni određenih priloga direktivama 2004/107/EZ i 2008/50/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju pravila za referentne metode, validaciju podataka i lokaciju točaka uzorkovanja za ocjenjivanje kvalitete zraka (SL L 226, 29. 8. 2015.).

Članak 3.

Propisane vrijednosti veličina iz članka 1. ove Uredbe odnose se na sljedeće onečišćujuće tvari:

– sumporov dioksid (SO_2)

– dušikovi oksidi (NOx)

– dušikov dioksid (NO_2)

– ugljikov monoksid (CO)

– lebdeće čestice PM_{10} (u daljnjem tekstu: PM_{10})

– lebdeće čestice $PM_{2,5}$ (u daljnjem tekstu: $PM_{2,5}$)

– olovo (Pb), kadmij (Cd), arsen (As), nikal (Ni) i benzo(a)piren u PM_{10}

– ukupnu plinovitu živu (Hg)

– benzen

– sumporovodik (H_2S)

– amonijak (NH_3)

– metanal (formaldehid)

– merkaptane

– ukupnu taložnu tvar

– sadržaj olova, kadmija, arsena, nikla, žive, talija i benzo(a)pirena u ukupnoj taložnoj tvari i

– prizemni ozon.

Članak 4.

(1) Pojedini pojmovi u smislu ove Uredbe imaju sljedeće značenje:

1. *AOT40 parametar:* izražen u $\mu g/m_3h$, koji označava zbroj razlike između jednosatnih koncentracija prizemnog ozona viših od 80 $\mu g/m_3$ (= 40 dijelova na milijardu) i 80 $\mu g/m_3$ tijekom određenog razdoblja (od 1. svibnja do 31. srpnja svake godine za zaštitu vegetacije, i od 1. travnja do 30. rujna za zaštitu šuma), uzimajući u obzir samo jednosatne vrijednosti izmjerene svaki dan između 8:00 i 20:00 po srednjoeuropskom vremenu

2. *ukupna taložna tvar* (u daljnjem tekstu: UTT) je ukupna masa onečišćujućih tvari koja se prenosi iz zraka na površine (tlo, vegetacija, voda, građevine i drugo) po površini kroz određeno razdoblje.

(2) Osim pojmova iz stavka 1. ovoga članka, pojedini pojmovi koji se koriste u ovoj Uredbi sukladni su pojmovima definiranim u zakonu kojim se uređuje zaštita zraka.

II. RAZINE ONEČIŠĆUJUĆIH TVARI U ZRAKU

Članak 5.

(1) Vrednovanje značajnosti razina onečišćujućih tvari iz članka 3. ove Uredbe provodi se prema odredbama ove Uredbe te prema posebnom propisu kojim se uređuje praćenje kvalitete zraka.

(2) Rezultati mjerenja i/ili procjenjivanja smiju se uspoređivati s graničnim vrijednostima (u daljnjem tekstu: GV), ciljnim vrijednostima (u daljnjem tekstu: CV), dugoročnim ciljem za prizemni ozon, kritičnim razinama, pragovima upozorenja i pragom obavješćivanja samo ako su razine onečišćenosti izmjerene i/ili procijenjene na način propisan posebnim propisom kojim se uređuje praćenje kvalitete zraka.

Članak 6.

(1) Praćenje kvalitete zraka provodi se na stalnim mjernim mjestima definiranim odredbama zakona kojim se uređuje zaštita zraka.

(2) Na odabranim stalnim mjernim mjestima iz stavka 1. ovoga članka, potrebno je osigurati mjerenje:

– drugih policikličkih aromatskih ugljikovodika u PM_{10} radi utvrđivanja doprinosa benzo(a)pirena među kojima se nalaze barem sljedeći spojevi: benzo(a)antracen, benzo(b)fluoranten, benzo(j)fluoranten, benzo(k)fluoranten, indeno(1,2,3-cd)piren i dibenzo(a,h)antracen. Mjerno mjesto za praćenje navedenih policikličkih aromatskih ugljikovodika nalazi se na mjernim mjestima uzorkovanja za benzo(a)piren i odabiru se na način da se može utvrditi geografske varijacije i dugoročne trendove

– ukupnog taloženja olova, kadmija, arsena, nikla, žive, talija, benzo(a)pirena i drugih policikličkih aromatskih ugljikovodika

– ukupne masene koncentracije i kemijskog sastava $PM_{2,5}$ na ruralnim pozadinskim mjernim mjestima i odabranim gradskim mjernim mjestima sukladno Prilogu 4. ove Uredbe

– prekursora prizemnog ozona iz Priloga 3. točke C. ove Uredbe.

(3) Mjerenja koncentracija onečišćujućih tvari iz stavka 2. ovoga članka provode se mjernim metodama definiranim posebnim propisom kojim se uređuje praćenje kvalitete zraka.

(4) Mjerenja koncentracija onečišćujućih tvari iz stavka 2. ovoga članka provode pravne osobe – ispitni laboratoriji i / ili referentni laboratoriji koji su od tijela državne uprave nadležnog za zaštitu okoliša (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) ishodili dozvolu za obavljanje djelatnosti praćenja kvalitete zraka sukladno zakonu kojim se uređuje zaštita zraka.

Članak 7.

(1) GV i CV za zaštitu zdravlja ljudi i GV za kvalitetu življenja (dodijavanje mirisom) propisane su u Prilogu 1. ove Uredbe.

(2) Gornji i donji prag procjene te određivanje prekoračenja gornjeg i donjeg praga procjene propisani su u Prilogu 2. ove Uredbe.

(3) Ciljne vrijednosti i dugoročni ciljevi za prizemni ozon propisani su u Prilogu 3. točkama A. i B. ove Uredbe.

(4) Za tvari za koje nisu propisane GV u ovoj Uredbi, u upravljanju kvalitetom zraka koriste se mjere nadzora emisija tih tvari iz nepokretnih izvora.

III. PRAGOVI UPOZORENJA I PRAG OBAVJEŠĆIVANJA ZA ONEČIŠĆUJUĆE TVARI U ZRAKU

Članak 8.

Prag upozorenja za SO_2 i NO_2 te prag obavješćivanja i prag upozorenja za prizemni ozon propisani su u Prilogu 5. ove Uredbe.

Članak 9.

Ako su prag upozorenja za SO_2 i NO_2 te prag obavješćivanja ili prag upozorenja za prizemni ozon prekoračeni na području uz državnu granicu, Ministarstvo će o tome pravovremeno obavijestiti nadležno tijelo za praćenje kvalitete zraka susjedne države.

Članak 10.

(1) U slučaju prekoračenja praga upozorenja za SO_2 i NO_2 te praga obavješćivanja ili praga upozorenja za prizemni ozon iz članka 9. ove Uredbe, izvršno tijelo jedinice lokalne samouprave na čijem je području došlo do prekoračenja dužno je poduzeti posebne mjere zaštite zdravlja ljudi i okoliša propisane u Prilogu 6. ove Uredbe te odrediti način njihovog provođenja prema posebnom propisu kojim se uređuje sprječavanje velikih nesreća koje uključuju opasne tvari.

(2) Izvršno tijelo jedinice lokalne samouprave dužno je o pojavi prekoračenja pragova upozorenja i praga obavješćivanja osigurati obavješćivanje javnosti bez naknade putem svih lako dostupnih medija, mrežnih stranica ili bilo kojeg drugog komunikacijskog uređaja više puta tijekom dana.

(3) Izvršno tijelo jedinice lokalne samouprave putem svih lako dostupnih medija, mrežnih stranica ili bilo kojeg drugog komunikacijskog uređaja objavljuje prestanak prekoračenja pragova upozorenja i praga obavješćivanja.

Članak 11.

(1) O prekoračenju praga upozorenja za SO_2 i NO_2 te praga obavješćivanja ili praga upozorenja za prizemni ozon u zraku izvršno tijelo jedinice lokalne samouprave na čijem je području došlo do prekoračenja dužno je javnosti bez naknade putem svih lako dostupnih medija, mrežnih stranica ili bilo kojeg drugog komunikacijskog uređaja pravovremeno priopćavati podatke o svim trenutačnim ili predviđenim prekoračenjima pragova upozorenja i pragova obavješćivanja.

(2) Pojedinosti o podacima iz stavka 1. ovoga članka obuhvaćaju sljedeće:

a) podatke o zabilježenom prekoračenju:

– mjesto ili područje prekoračenja

– vrsta praga koji je prekoračen (prag obavješćivanja ili prag upozorenja)

– vrijeme početka i trajanje prekoračenja

– najviša jednosatna koncentracija i, u slučaju prizemnog ozona, najviša osmosatna srednja vrijednost koncentracije

b) prognozu za sljedeće poslijepodne / dan (dane):

– geografsko područje na kojem se očekuje prekoračenje praga upozorenja i / ili praga obavješćivanja

– očekivane promjene u onečišćenju (poboljšanje, stabilizacija ili pogoršanje), zajedno s razlozima za takve promjene

c) podatke o stanovništvu koje je izloženo, mogućim učincima na zdravlje i preporučenom ponašanju:

– podaci o grupama stanovništva koje su ugrožene

– opis mogućih simptoma

– preporučene mjere predostrožnosti koje izloženo stanovništvo treba poduzeti

– gdje pronaći daljnje podatke

d) podatke o preventivnim postupcima za smanjenje onečišćenja i / ili izloženosti onečišćenju: navođenje sektora s glavnim izvorima onečišćenja; preporuke za postupke za smanjenje emisija.

(3) U slučaju predviđenih prekoračenja, izvršno tijelo jedinice lokalne samouprave poduzima korake koji će osigurati dostavu pojedinosti iz stavka 2. ovoga članka u što većem opsegu.

Članak 12.

(1) Podaci o koncentracijama onečišćujućih tvari iz članka 3. ove Uredbe dobiveni na stalnim mjernim mjestima definiranim odredbama zakona kojim se uređuje zaštita zraka su javni i objavljuju se na mrežnim stranicama Ministarstva, odnosno u službenom glasilu i na mrežnim stranicama jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

(2) Koncentracije iz stavka 1. ovoga članka su izražene kao prosječne vrijednosti s obzirom na odgovarajuće vrijeme usrednjavanja, odnosno u skladu s propisanim u Prilogu 1. točkama A., B. i C. i Prilogu 3. točkama A. i B, Prilogu 5., Prilogu 7. i Prilogu 8. ove Uredbe te kriterijima provjere njihove valjanosti definiranim posebnim propisom kojim se uređuje praćenje kvalitete zraka.

(3) Podaci o koncentracijama iz stavka 1. ovoga članka uključuju sve razine koje prekoračuju ciljeve kvalitete zraka, uključujući i GV, CV, pragove upozorenja, pragove obavješćivanja ili dugoročne ciljeve. Također uključuju i kratku procjenu ciljeva kvalitete zraka i odgovarajuće informacije o učincima na zdravlje ili, gdje je prikladno, vegetaciju.

(4) Podaci koji se daju na raspolaganje javnosti moraju biti jasni, razumljivi i dostupni.

IV. KRITIČNE RAZINE ONEČIŠĆUJUĆIH TVARI U ZRAKU

Članak 13.

(1) Kritične razine za zaštitu vegetacije za sumporov dioksid i dušikove okside propisane su u Prilogu 7. ove Uredbe.

(2) Ako su mjerenja na stalnim mjestima jedini izvor podataka za procjenu kvalitete zraka, broj mjernih mjesta ne može biti manji od najmanjeg broja točaka uzorkovanja propisanih posebnim propisom kojim se uređuje praćenje kvalitete zraka. Ako su ti podaci dopunjeni indikativnim mjerenjima ili modeliranjem, najmanji broj mjernih mjesta može se smanjiti do 50%, sve dok se koncentracije relevantnih onečišćujućih tvari mogu odrediti u skladu s ciljevima kvalitete podataka propisanih posebnim propisom kojim se uređuje praćenje kvalitete zraka.

V. CILJANO SMANJENJE IZLOŽENOSTI ZA $PM_{2,5}$ NA NACIONALNOJ RAZINI ZA ZAŠTITU ZDRAVLJA LJUDI

Članak 14.

(1) Pokazatelj prosječne izloženosti za 2015. utvrđen u skladu s Prilogom 8. točkom A. ove Uredbe ne smije prekoračiti zahtijevanu razinu izloženosti iz Priloga 8. točke C. ove Uredbe.

(2) Pokazatelj prosječne izloženosti procjenjuje se sukladno Prilogu 8. točki A. ove Uredbe.

(3) Referentna godina za pokazatelj prosječne izloženosti (izražen u $\mu g/m_3$) za Republiku Hrvatsku je 2015.

(4) Ministarstvo osigurava da raspodjela i broj točaka uzorkovanja na stalnim mjernim mjestima na kojima se temelji pokazatelj prosječne izloženosti za $PM_{2,5}$ odgovarajuće odražava opću izloženost stanovništva te da broj točaka uzorkovanja nije manji od broja određenog posebnim propisima kojima se uređuju praćenje kvalitete zraka i popis i lokacije mjernih mjesta za praćenje kvalitete zraka.

Članak 15.

Prilozi 1. do 8. tiskani su uz ovu Uredbu i njezin su sastavni dio.

Članak 16.

Stupanjem na snagu ove Uredbe prestaje važiti Uredba o razinama onečišćujućih tvari u zraku (»Narodne novine«, br. 117/12 i 84/17).

Članak 17.

Ova Uredba stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 022-03/20-03/34
Urbroj: 50301-25/27-20-8
Zagreb, 2. srpnja 2020.

Predsjednik
mr. sc. Andrej Plenković, v. r.

PRILOG 1.

GRANIČNE I CILJNE VRIJEDNOSTI S OBZIROM NA ZAŠTITU ZDRAVLJA LJUDI I KVALITETU ŽIVLJENJA (DODIJAVANJE MIRISOM)

A. Granične vrijednosti koncentracija onečišćujućih tvari u zraku s obzirom na zaštitu zdravlja ljudi(1)

Onečišćujuća tvar	Vrijeme usrednjavanja	Granična vrijednost (GV)	Učestalost dozvoljenih prekoračenja
Sumporov dioksid (SO_2)	1 sat	350 $\mu g/m^3$	GV ne smije biti prekoračena više od 24 puta tijekom kalendarske godine
	24 sata	125 $\mu g/m^3$	GV ne smije biti prekoračena više od 3 puta tijekom kalendarske godine
Dušikov dioksid (NO_2)	1 sat	200 $\mu g/m^3$	GV ne smije biti prekoračena više od 18 puta tijekom kalendarske godine
	kalendarska godina	40 $\mu g/m^3$	-
Ugljikov monoksid (CO)(2)	maksimalna dnevna osmosatna srednja vrijednost	10 $\mu g/m^3$	-
PM_{10} (3)	24 sata	50 $\mu g/m^3$	GV ne smije biti prekoračena više od 35 puta tijekom kalendarske godine
	kalendarska godina	40 $\mu g/m^3$	-

Benzen	kalendarska godina	5 μg/m^3	-
Olovo (Pb) u PM_{10}	kalendarska godina	0,5 μg/m^3	-
Ukupna plinovita živa (Hg)	kalendarska godina	1 μg/m^3	-

(1) Obujam mora biti sveden na stanje 101,3 kPa i 293 K. Ovaj uvjet standardizacije navodi se za metode mjerenja za sve tvari osim za PM10 i tvari koje se određuju iz uzoraka PM10.

(2) Maksimalna dnevna osmosatna srednja koncentracija određuje se pomoću pomičnih osmosatnih prosjeka, koji se izračunavaju na temelju satnih podataka koji se ažuriraju svakih sat vremena. Svaki osmosatni prosjek izračunat na taj način pripisuje se danu u kojem završava, tj. prvo razdoblje izračuna za bilo koji dan obuhvaća razdoblje od 17:00 sati prethodnog dana do 01:00 sati tog dana; posljednje razdoblje izračuna za bilo koji dan je razdoblje od 16:00 sati do 24:00 sata tog istog dana.

(3) Pri određivanju koncentracija frakcija PM_{10} i njihovog sadržaja obujam uzorkovanja se ne korigira s obzirom na temperaturu i tlak zraka (atmosferski uvjeti na datum mjerenja).

B. Granična vrijednost za $PM_{2,5}$ s obzirom na zaštitu zdravlja ljudi(4)

Vrijeme usrednjavanja	**Granična vrijednost (GV)**	**Granica tolerancije (GT)**	**Datum do kojeg treba postići graničnu vrijednost (GV)**
1. STUPANJ			
Kalendarska godina	25 μg/m^3	20% na datum 11. lipnja 2008., s tim da se sljedećeg 1. siječnja i svakih 12 mjeseci nakon toga, smanjuje za jednake godišnje postotke, kako bi se do 1. siječnja 2015. dostiglo 0%	1. siječnja 2015.
2. STUPANJ (5)			
Kalendarska godina	20 μg/m^3		1. siječnja 2020.

(4) Pri određivanju koncentracija frakcija $PM_{2,5}$ i njihovog sadržaja obujam uzorkovanja se ne korigira s obzirom na temperaturu i tlak zraka (atmosferski uvjeti na datum mjerenja).

(5) 2. stupanj – indikativna granična vrijednost koju će Komisija pregledati do 2013., u svjetlu daljnjih podataka o zdravlju i djelovanju na okoliš, o tehničkoj izvodljivosti i iskustvima s graničnom vrijednosti u državama članicama Europske unije.

C. Ciljne vrijednosti za $PM_{2,5}$ te arsen, kadmij, nikal i benzo(a)piren u PM_{10} s obzirom na zaštitu zdravlja ljudi

Onečišćujuća tvar	**Vrijeme usrednjavanja**	**Ciljna vrijednost (CV)**
$PM_{2,5}$	kalendarska godina	25 μg/m^3
Arsen (As) u PM_{10}	kalendarska godina	6 ng/m^3
Kadmij (Cd) u PM_{10}	kalendarska godina	5 ng/m^3
Nikal (Ni) u PM_{10}	kalendarska godina	20 ng/m^3
Benzo(a)piren u PM_{10}	kalendarska godina	1 ng/m^3

D. Granične vrijednosti koncentracija onečišćujućih tvari u zraku s obzirom na kvalitetu življenja (dodijavanje mirisom)

Onečišćujuća tvar	**Vrijeme usrednjavanja**	**Granična vrijednost (GV)**	**Učestalost dozvoljenih prekoračenja**
Sumporovodik (H_2S)	1 sat	7 μg/m^3	GV ne smije biti prekoračena više od 24 puta tijekom kalendarske godine
	24 sata	5 μg/m^3	GV ne smije biti prekoračena više od 7 puta tijekom kalendarske godine
Merkaptani	24 sata	3 μg/m^3	GV ne smije biti prekoračena više od 7 puta tijekom kalendarske godine
Amonijak (NH_3)	24 sata	100 μg/m^3	GV ne smije biti prekoračena više od 7 puta tijekom kalendarske godine
Metanal (formaldehid)	24 sata	30 μg/m^3	

E. Granične vrijednosti razina ukupne taložne tvari (UTT) i sadržaja metala u njoj

Onečišćujuća tvar	**Vrijeme usrednjavanja**	**Granična vrijednost (GV)**